

דף מקורות - אין מוקדם ומאוחר בתורה

1	במדבר פרק א
<p>וידבר ידוד אל משה במדבר סיני באהל מועד באחד לחדש השני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים לאמר: שאו את ראש כל עדת בני ישראל למשפחתם לבית אבתם במספר שמות כל זכר לגלגלתם</p>	
2	במדבר פרק ט, פסוק א-ג
<p>וידבר ידוד אל משה במדבר סיני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים בחדש הראשון לאמר ויעשו בני ישראל את הפסח במועדו: בארבעה עשר יום בחדש הזה בין הערבים תעשו אתו במועדו ככל חקתיו וככל משפטיו תעשו אתו</p>	
3	מסכת פסחים דף ו עמוד ב
<p>וניכתוב ברישא דחדש ראשון, והדר ניכתוב דחדש שני! - אמר רב מנשיא בר תחליפא משמיה דרב: זאת אומרת אין מוקדם ומאוחר בתורה. - אמר רב פפא: לא אמרן אלא בתרי ענייני, אבל בחד עניינא, מאי דמוקדם - מוקדם, ומאי דמאוחר - מאוחר. דאי לא תימא הכי - כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט דילמא פרט וכלל הוא. ותו, פרט וכלל - נעשה כלל מוסף על הפרט דילמא כלל ופרט הוא. - אי הכי, אפילו בתרי ענייני נמי! הניחא למאן דאמר: כלל ופרט המרוחקין זה מזה - אין דנין אותו בכלל ופרט - שפיר. אלא למאן דאמר דנין, מאי איכא למימר? - אפילו למאן דאמר דנין, הני מילי - בחד עניינא, אבל בתרי ענייני - אין דנין.</p>	
4	רש"י במדבר פרק ט, א
<p>בחדש הראשון - פרשה שבראש הספר לא נאמרה עד אייר, למדת שאין סדר מוקדם ומאוחר בתורה. ולמה לא פתח בזו, מפני שהוא גנותן של ישראל, שכל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר לא הקריבו אלא פסח זה בלבד</p>	
5	רמב"ן שם
<p>בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים בחדש הראשון - מכאן אמרו חכמים אין מוקדם ומאוחר בתורה. וטעם האיחור הזה היה, כי כאשר בא הספר הזה הרביעי להזכיר המצות שנצטוו ישראל במדבר סיני לשעתם, רצה להשלים ענין אהל מועד ותקונו כל ימי המדבר, והזכיר תחלה הדגלים ומקום האהל ומעמד משרתיו ותקון המשמרות למשאו לכל עבודת האהל, והזכיר קרבנות הנשיאים שהביאו העגלות אשר ישאו אותן בהן כל עת היותם במדבר, והשלים קרבנותם בחנכת המזבח שהיו מאחד בניסן או שאחר לכן, ואחר כך שב להזכיר אזהרה שהזהיר אותם שלא ישכחו מצות הפסח. ועל דעת רבותינו לא נהגה במדבר אלא בשנה זו בלבד, לפי שלא מלו במדבר והיתה מילת זכרים ועבדים מעכבת בהם:</p> <p>ויתכן שהוצרך למצוה זו, בעבור שלא נצטוו מתחילה בעשיית פסח דורות אלא בארץ, דכתיב (שמות יב כה) והיה כי תבאו אל הארץ אשר יתן ה' לכם כאשר דבר ושמרתם את העבודה הזאת, ועוד נאמר שם (שם יג ה) והיה כי יביאך ה' אל ארץ הכנעני וגו' ועבדת את העבודה הזאת בחודש הזה. ועכשיו רצה הקדוש ברוך הוא וצוה שיעשו אותו, כדי שתהיה זכר גאולתם והנסים שנעשו להם ולאבותיהם נעתק להם מן האבות הרואים לבניהם, ובניהם לבניהם ובניהם לדור אחרון. והנה אמר תחילה "והיה כי תבאו אל הארץ", לומר שאין מצוה זו נוהגת בחוצה לארץ לדורות, ועכשיו צוה שינהגו בה במדבר:</p> <p>ועל דעת רבותינו, לא עשו אותה אלא בשנה זו בלבד, שלא היו יכולין לעשותה לפי שנולדו להם בנים ועבדים ולא יכלו לימול אותם מן הטעם שהזכירו שהיה להם לסכנה, כמו שמפורש ביבמות (עא ב):</p> <p>אבל בספרי (בהעלתך סז) אמרו ויעשו את הפסח בראשון וגו', בגנות ישראל הכתוב מדבר שלא עשו אלא פסח זה בלבד, וכן הוא אומר (עמוס ה כה) הזבחים ומנחה הגשתם לי במדבר ארבעים שנה. דרשו כן מן הכתוב הזה שאמר (פסוק ה) ויעשו את הפסח בראשון בארבעה עשר יום לחדש בין הערבים במדבר סיני, כי המקרא מיותר, ודי במה שיאמר "ויעשו את הפסח ככל אשר צוה ה' את משה", אבל הזכיר היום והמדבר לרמזו שלא עשו אותו במדבר רק ביום הזה, והוא גנותן. ויתכן שהגנות הזה הוא קלקלתם בענין המרגלים, שממנה נתנדו ולא נשבה להם הרוח הצפונית ולא מלו, ולפיכך נאסרו בכל הקדשים. או שתהיה הברייתא הזו כדברי האומר (מכילתא בא טו) אין מילת זכריו ועבדיו מעכבת בו, והיו רשאים לעשותו ונתעצלו ולא עשו אותו, והוא גנות גדול. אבל הראשון הוא יותר נכון בעיני, כי היה משה מכריחם לעשותו ולא היה מניחם בחיוב כרת. אבל חג המצות שבעה והשבתת חמץ לא הוצרך לומר שנהגו בו, שהן חובת הגוף הנוהגת בכל מקום, וכבר נאמר בהם (שמות יב יז) לדורותיכם חוקת עולם:</p>	
6	תוספות מסכת קידושין דף לז עמוד ב
<p>הואיל ונאמרה ביאה בתורה סתם - בפי' בהעלותך על בחדש הראשון פי' רש"י דפרשה שבראש הספר לא נאמרה עד אייר למדת שאין מוקדם ומאוחר בתורה ולמה לא פתח בזו מפני שהוא גנותן של ישראל שכל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר לא הקריבו אלא פסח זה בלבד וא"ת ולמה לא הקריבו וי"ל דסבירא להו כותנא דהכא דאמר שכ"מ שנאמר ביאה אינו אלא אחר ירושה וישיבה ובפסח נאמר ביאה וא"ת א"כ היאך הקריבו גם פסח זה וגם אותו פסח שעשו בימי יהושע קודם שנכבשה ונחלקה הארץ וי"ל שעשו ע"פ הדיבור וא"ת כיון שמן הדין לא היה להם לעשות מה גנות היה להם וי"ל דהיינו גנותם שנשתהו ליכנס לארץ עד מ' שנה מפני עון מרגלים ולפיכך לא נצטוו ואם היו זוכים ליכנס לארץ מיד היו מצווים מיד עוד וי"ל דס"ל כי האי תנא דאמר דביאה הכתוב גבי תפילין משמע עשה מצוה זו שבשבילה תכנס לארץ וכן משמע ביאה דכתיב גבי פסח וא"ת א"כ למה לא עשו כי אם פסח אחד וי"ל לפי שהיו רובם ערלים וכתוב כל ערל לא יאכל בו והיינו גנותם ומ"מ אינם חוטאים במה שלא עשו אותו דהא ערל אסור באכילת פסח וא"ת למה לא מלו לפי שלא נשבה להם רוח צפונית כל ארבעים שנה שהיו במדבר לפי שהיו נזופים בעון מרגלים וכן משמע במס' חגיגה.</p>	

<p style="text-align: right;">תוספות מסכת קידושין דף לו עמוד ב</p> <p>הואיל ונאמרה ביאה בתורה סתם - בפי' בהעלותך על בחדש הראשון פי' רש"י דפרשה שבראש הספר לא נאמרה עד אייר למדת שאין מוקדם ומאוחר בתורה ולמה לא פתח בזו מפני שהוא גנותן של ישראל שכל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר לא הקריבו אלא פסח זה בלבד וא"ת ולמה לא הקריבו וי"ל דסבירא להו כתנא דהכא דאמר שכ"מ שנאמר ביאה אינו אלא אחר ירושה וישיבה ובפסח נאמר ביאה וא"ת אי"כ היאך הקריבו גם פסח זה וגם אותו פסח שעשו בימי יהושע קודם שנכבשה ונחלקה הארץ וי"ל שעשו ע"פ הדיבור וא"ת כיון שמן הדין לא היה להם לעשות מה גנות היה להם וי"ל דהיינו גנותם שנשתהו ליכנס לארץ עד מ' שנה מפני עון מרגלים ולפיכך לא נצטוו ואם היו זוכים ליכנס לארץ מיד היו מצווים מיד עוד י"ל דס"ל כי האי תנא דאמר דביאה הכתוב גבי תפילין משמע עשה מצוה זו שבשבילה תכנס לארץ וכן משמע ביאה דכתיב גבי פסח וא"ת אי"כ למה לא עשו כי אם פסח אחד וי"ל לפי שהיו רובם ערלים וכתוב (שמות יב) כל ערל לא יאכל בו והיינו גנותם ומ"מ אינם חוטאים במה שלא עשו אותו דהא ערל אסור באכילת פסח וא"ת למה לא מלו לפי שלא נשבה להם רוח צפונית כל ארבעים שנה שהיו במדבר לפי שהיו נוזפים בעון מרגלים וכן משמע במסכת חגיגה (דף ו.ו.).</p>	6
<p style="text-align: right;">תוספות מסכת קידושין דף לו עמוד ב</p> <p>הואיל ונאמרה ביאה בתורה סתם - בפי' בהעלותך על בחדש הראשון פי' רש"י דפרשה שבראש הספר לא נאמרה עד אייר למדת שאין מוקדם ומאוחר בתורה ולמה לא פתח בזו מפני שהוא גנותן של ישראל שכל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר לא הקריבו אלא פסח זה בלבד וא"ת ולמה לא הקריבו וי"ל דסבירא להו כתנא דהכא דאמר שכ"מ שנאמר ביאה אינו אלא אחר ירושה וישיבה ובפסח נאמר ביאה וא"ת אי"כ היאך הקריבו גם פסח זה וגם אותו פסח שעשו בימי יהושע קודם שנכבשה ונחלקה הארץ וי"ל שעשו ע"פ הדיבור וא"ת כיון שמן הדין לא היה להם לעשות מה גנות היה להם וי"ל דהיינו גנותם שנשתהו ליכנס לארץ עד מ' שנה מפני עון מרגלים ולפיכך לא נצטוו ואם היו זוכים ליכנס לארץ מיד היו מצווים מיד עוד י"ל דס"ל כי האי תנא דאמר דביאה הכתוב גבי תפילין משמע עשה מצוה זו שבשבילה תכנס לארץ וכן משמע ביאה דכתיב גבי פסח וא"ת אי"כ למה לא עשו כי אם פסח אחד וי"ל לפי שהיו רובם ערלים וכתוב (שמות יב) כל ערל לא יאכל בו והיינו גנותם ומ"מ אינם חוטאים במה שלא עשו אותו דהא ערל אסור באכילת פסח וא"ת למה לא מלו לפי שלא נשבה להם רוח צפונית כל ארבעים שנה שהיו במדבר לפי שהיו נוזפים בעון מרגלים וכן משמע במסכת חגיגה (דף ו.ו.).</p>	6
<p>Комментарий Раббана к Ваикра 8:1</p> <p>"...Возьми Аарона... – это было сказано за семь дней до возведения Мишкана, поскольку в Торе нет 'раннего' и 'позднего', – так объяснил Раши. Но зачем, спрашивается, переворачивать речения Бога Живого?"</p>	7
<p>Комментарий Раббана к Шмот 18:1</p> <p>Наши мудрецы разделились во мнениях относительно того, когда произошли описываемые в этом фрагменте события. Одни утверждают, что Итро пришел к евреям до дарования Торы, что соответствует очередности изложенных событий, а другие считают, что он пришел после дарования Торы". См. также комментарий Раббана к Шмот (23:1): "И о Моше сказал...", до слов "...и написание Книги Завета". Все в соответствии с тем, как я уже объяснял.</p>	8
<p>Комментарий Раббана к Ваикра 16:1</p> <p>Согласно моему мнению, все события в Торе изложены с соблюдением хронологического порядка, за исключением тех фрагментов, где специально оговорено, что речь в них идет о событиях, происшедших ранее. Например: "И говорил Господь, обращаясь к Моше на Синае, так" (Ваикра 25:1); "И было, когда окончил Моше возводить Мишкан..." (Бемидбар 7:1)</p>	9
<p>Комментарий Раббана к Бемидбар 16:1</p> <p>"И отделился Корах..." – Согласно мнению р. Авраама "в Торе нет 'раннего' и 'позднего'", о чем он неоднократно говорит везде, где ему это заблагорассудится. Но я уже писал о том, что – согласно моему мнению – в Торе все изложено в соответствии с хронологическим порядком, за исключением тех мест, в которых Писание оговаривает, что он изменен. Но и в этих случаях перестановки обоснованы, поскольку обуславливаются характером изложения...</p>	10
<p>ועל דרך הישר, נצטוה משה במלאכת המשכן קודם למעשה העגל, וכשנתרצה לו הקב"ה והבטיחו שישרה שכינתו בתוכם ידע מעצמו שמצות המשכן במקומה עומדת, וצוה לישראל עליה כמו שפירשתי בפרשת ויקהל.</p>	11